

КОНВЕНЦИЯ ЗА ЗАЩИТА НА КУЛТУРНИТЕ ЦЕННОСТИ В СЛУЧАЙ НА ВЪОРЪЖЕН КОНФЛИКТ

Ратифицирана с Указ № 154 на Президиума на Народното събрание от 26.05.1956 г. - Изв., бр. 44 от 1.05.1956 г. В сила за България от 7.11.1956 г.

Обн. ДВ. бр.24 от 24 Март 1959г.

Конференцията, свикана от Организацията на Обединените нации по въпросите на образованието, науката и културата за изработване и приемане на Конвенция за защита на културните ценности в случай на въоръжен конфликт, Правилник за изпълнението на горепосочената Конвенция и Протокол за защита на културните ценности в случай на въоръжен конфликт. състояла се по покана на правителството на Холандия в Хага от 21 април до 14 май 1954 година и провела дискусия въз основа на тези проектодокументи, разработени от Организацията на Обединените нации по въпросите на образованието, науката и културата.

Конференцията състави долупосочените текстове:

Хагската конвенция за защита на културните ценности в случай на въоръжен конфликт и Правилника за изпълнението на горепосочената Конвенция;

Протокола за защита на културните ценности в случай на въоръжен конфликт.

Тези Конвенция, Правилник и Протокол бяха съставени на английски, испански, руски и френски езици и се прилагат към настоящия Акт.

Организацията на Обединените нации по въпросите на образованието, науката и културата осигурява превеждането на Конвенцията на други езици, които са официални езици на нейната Генерална конференция.

Освен това Конференцията прие три резолюции, които също се прилагат към настоящия Акт. В удостоверение на което долуподписалите се, надлежно упълномощени от своите Правителства, подписаха настоящия Заключителен акт.

Съставено в Хага на 14 май 1954 година на английски, испански, руски и френски езици; оригиналът и приложенияте към него документи трябва да бъдат предадени на съхранение в архива на Организацията на Обединените нации по въпросите на образованието, науката и културата.

Високодоговорящите се страни,

Констатирайки, че на културните ценности бяха нанесени сериозни щети по време на последните въоръжени конфликти и че вследствие развитието на военната техника те все повече и повече се подлагат на опасности от разрушения:

Убедени, че щетите, нанесени на културните ценности на всеки народ, са щети за културното наследство на цялото човечество, доколкото всеки народ внася своя принос в световната култура;

Вземайки под внимание, че запазването на културното наследство има голямо

значение за всички народи в света и че е важно да се осигури международна защита на това наследство;

Ръководейки се от принципите за защита на културните ценности в случай на въоръжен конфликт, установени в Хагските конвенции от 1899 и 1907 години и във Вашингтонския пакт от 15 април 1935 година;

Вземайки под внимание, че ефективността на защитата на тези ценности трябва да бъде организирана още в мирно време с вземането както на национални, така и на международни мерки;

Решени да вземат всички възможни мерки за защита на културните ценности,
Се съгласиха за следващото по-долу:

Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ ЗА ЗАЩИТА

Определение на културните ценности

Член 1

Съгласно настоящата Конвенция, за културни ценности се смятат, независимо от тяхното произхождение и притежател:

а) ценностите, движими или недвижими, които имат голямо значение за културното наследство на всеки народ, такива като паметниците на архитектурата, изкуствата или историята, религиозни или светски, археологически места, архитектурни ансамбли, които в качеството си на такива представляват исторически или художествен интерес, произведения на изкуствата, ръкописи, книги и други предмети от художествено, историческо или археологическо значение, а също научни колекции или важни колекции от книги, архивни материали или репродукции на ценности, посочени по-горе;

б) здания, чийто главно и действително предназначение е съхраняване или експониране на движимите културни ценности, посочени в точка "а", такива като музеи, големи библиотеки, хранилища на архиви, а също така скривалища, предназначени в случай на въоръжен конфликт за пазене на движимите културни ценности, посочени в точка "а";

в) центровете, в които се намират значителен брой културни ценности, посочени в точките "а" и "б", тъй наречените "центрове на съсредоточаване на културни ценности".

Защита на културните ценности

Член 2

Защитата на културните ценности, съгласно настоящата Конвенция, включва опазването и зачитането на тези ценности.

Опазване на културните ценности

Член 3

Високодоговарящите се страни се задължават още в мирно време да подготвят опазването на културните ценности, разположени на тяхната територия, от възможни последици на въоръжен конфликт, като вземат мерки, които те считат за необходими.

Зачитане на културните ценности

Член 4

1. Високодоговарящите се страни се задължават да зачитат културните ценности, разположени на тяхната територия, а също и на територията на другите Високодоговарящи се страни, като забраняват използването на тези ценности, съоръженията за защитата им и непосредствено разположените до тях места с цел, която да доведе до разрушаването или повреждането на тези ценности в случай на въоръжен конфликт, и като се въздържат от всякакъв враждебен акт, насочен срещу тези ценности.

2. Задълженията, посочени в точка 1 на настоящия член, могат да бъдат нарушени само ако военната необходимост настоятелно наложи такова нарушение.

3. Високодоговарящите се страни се задължават освен това да забраняват, предупреждават и ако е необходимо, да пресичат всякакви прояви на кражби, грабежи или незаконно присвояване на културните ценности в каквато и да било форма, а също и всякакви прояви на вандализъм по отношение на посочените ценности. Те забраняват реквизирането на движимите културни ценности, намиращи се на територията на другата Високодоговаряща се страна.

4. Те трябва да се въздържат от вземане на каквито и да било репресивни мерки, насочени срещу културните ценности.

5. Високодоговарящата се страна не може да се освобождава от задълженията, установени в настоящия член, по отношение на другата Високодоговаряща се страна, като се основава върху това, че тази последната не е взела мерки за опазването, предвидени в член 3.

Окупация

Член 5

1. Високодоговарящите се страни, окупиращи изцяло или частично територията на друга Високодоговаряща се страна, са длъжни, доколкото е възможно, да поддържат усилията на компетентните национални власти на окупираната територия, за да се осигури опазването и запазването на културните ценности.

2. В случай че е необходимо бързо вмешателство за запазването на културните ценности, разположени на окупираната територия и повредени по време на военните операции, и ако компетентните национални власти не могат да осигурят това, окупиращата държава взема, доколкото това е възможно, най-необходимите мерки за опазването на тези ценности в тясно сътрудничество с посочените власти.

3. Всяка от Високодоговарящите се страни, чието правителство се счита от членовете на едно съпротивително движение за тяхно законно правителство, ще обърне, ако е възможно, вниманието им върху задължението да спазват ония положения на Конвенцията, които се отнасят до почитането на културните ценности.

Обозначаване на културните ценности

Член 6

За да се облекчи идентификацията на културните ценности, те могат съобразно член 16 да бъдат обозначени с отличителен знак.

Мерки от военен порядък

Член 7

1. Високодоговарящите се страни се задължават още в мирно време да включат в уставите или инструкциите, с които се ползват техните войски, положения, които са в състояние да осигурят спазването на настоящата Конвенция, и освен това да възпитават още в мирно време личния състав на своите въоръжени сили в дух на зачитане на културата и културните ценности на всички народи.

2. Те се задължават още в мирно време да подготвят и създадат в своите въоръжени сили служби или специален персонал, които ще следят да се зачитат културните ценности и ще сътрудничат на гражданските власти, на които е поверено опазването на тези ценности.

Глава втора. ЗА СПЕЦИАЛНАТА ЗАЩИТА

Предоставяне на специална защита

Член 8

1. Под специална защита могат да се вземат ограничен брой скривалища, предназначени за запазване на движимите културни ценности в случай на въоръжен конфликт, центрове на съсредоточаване на културни ценности и на други недвижими културни ценности, имащи много голямо значение, при условие:

а) че се намират на достатъчно разстояние от крупен индустриален център или от всякакъв важен военен обект, представляващ уязвима точка, например летище, радиостанция, предприятие, работещо за националната отбрана, пристанище, голяма железопътна гара или важна възлова линия;

б) че те не се използват за военни цели.

2. Скривалището на движимите културни ценности може също да бъде взето под специална защита, където и да се намира то, ако е построено по такъв начин, че по всяка вероятност бомбардировката не ще му нанесе щети.

3. Центърът на съсредоточаване на културните ценности се счита като използваем за военни цели, ако го използват за преместване на личния състав или материалната част на войските дори и за транзит. Този център също се смята като използваем за военни цели, ако в него се извършва дейност, имаща пряко отношение към военните операции, разместването на личния състав на войските или към производството на военни материали.

4. Културните ценности, изброени в точка 1, не се смятат за използваеми за военни цели, ако те се пазят от въоръжена стража, специално назначена за това, или ако около тях се намират полицейски сили, на които обикновено се възлага осигуряването на обществения ред.

5. Ако някоя от културните ценности, изброени в точка 1 на настоящия член, се намира наблизо до важен военен обект, посочен в споменатата точка, тя въпреки това може да бъде взета под специална защита, ако Високодоговарящата се страна, която моли за това, се задължава по никакъв начин да не използва този обект в случай на въоръжен конфликт и по-специално, ако става дума за пристанище, гара или летище, да извършва всякакви движения в обход. В този случай движението в обход трябва да бъде

подготвено още в мирно време.

6. Специалната защита се предоставя на културните ценности чрез вписването им в "Международния регистър на културните ценности, намиращи се под специална защита". Това вписване се извършва само в съответствие с положенията на настоящата Конвенция и при спазване условията на Правилника за изпълнението ѝ.

Имунитет на културните ценности, намиращи се под специална защита

Член 9

Високодоговарящите се страни се задължават да осигурят имунитет на културните ценности, намиращи се под специална защита, като се въздържат от момента на включването им в Международния регистър от всякакъв враждебен акт, насочен срещу тях, а също така въздържайки се от използването на такива ценности и разположените към тях участъци земя за военни цели, освен в случаите, предвидени в точка 5 на член 8.

Обозначение и контрол

Член 10

По време на въоръжения конфликт културните ценности, намиращи се под специална защита, трябва да бъдат обозначени с отличителен знак, предвиден в член 16, и трябва да бъдат достъпни за международен контрол, както това е установено в Правилника за изпълнението.

Лишаване от имунитет

Член 11

1. Ако една от Високодоговарящите се страни допуска по отношение на ценностите, намиращи се под специална защита, нарушение на задълженията, приети от нея по силата на член 9, противната страна се освобождава от своето задължение да осигури неприкосновеността на дадената ценност дотогава, докато това нарушение има място. Обаче всеки път, когато намери това за възможно, тя ще поиска предварително да се сложи край на това нарушение в разумен срок.

2. Освен в случая, предвиден в точка 1 на настоящия член, имунитетът на културните ценности, намиращи се по специална защита, може да бъде премахнат при изключителни случаи на неизбежна военна необходимост и само дотогава, докато съществува тази опасност. Последната може да се констатира от военни началници, като се започне от командир на дивизия или на частта на съответна дивизия и по-горе. Във всички случаи, когато обстоятелствата позволяват това, решенията за премахването на имунитета се нотифицират достатъчно време предварително от противната страна.

3. Страната, която премахва имунитета, трябва по възможност в най-кратък срок да информира за това писмено и посочвайки причините Генералния комисар по културните ценности, предвиден в Правилника за изпълнението.

Глава трета.

ПРЕВОЗВАНЕ НА КУЛТУРНИТЕ ЦЕННОСТИ

Транспорт, намиращ се под специална защита

Член 12

1. Транспортът, използваем изключително за превозване на културните ценности или във вътрешността на територията, или за превозването им в друга територия, може по молба на заинтересуваната Високодоговаряща се страна да бъде взет под специална защита при условията, предвидени в Правилника за изпълнението.

2. Транспортът, ползващ се от специалната защита, се намира под международен контрол, предвиден в Правилника за изпълнението, и се отбелязва с отличителния знак, описан в член 16.

3. Високодоговарящите се страни са длъжни да се въздържат от всякакъв враждебен акт по отношение на транспорта, намиращ се под специална защита.

Транспорт при бързи случаи

Член 13

1. Ако една Високодоговаряща се страна счита, че за безопасността на някои културни ценности се налага те да бъдат превозени и че превозът има дотолкова бърз характер, че процедурата, предвидена в член 12, не може да бъде спазена, особено в началото на въоръжения конфликт, транспортът може да бъде отбелязан с отличителния знак, описан в член 16, само ако по-рано не е била подадена молба за предоставяне имунитет на този транспорт съгласно член 12 и тя не е била отклонена. Доколкото това е възможно, съобщение за транспорта трябва да бъде направено на противните Страни. Транспортът, отиващ на територията на друга страна, в никакъв случай не може да бъде отбелязан с отличителния знак, ако не му е представен специално имунитет.

2. Високодоговарящите се страни, доколкото това е възможно, ще вземат необходимите предпазни мерки, транспортите, предвидени в точка 1 на настоящия член и отбелязани с отличителния знак, да бъдат защитени от враждебни действия насочени срещу тях.

Имунитет срещу конфискуване, вземане като награди или заграбване

Член 14

1. Ще се ползват с имунитет срещу конфискуване, вземане като награда или заграбване:

а) културните ценности, намиращи се под защита, предвидена в член 12, или под защита, предвидена в член 13;

б) транспортните средства, заети изключително с превозване на тези ценности;

2. Нищо в настоящия член не ограничава правото на преглед и контрол.

Глава четвърта. ЗА ПЕРСОНАЛА

Персонал

Член 15

Персоналът, предназначен за защита на културните ценности, трябва, доколкото това позволяват изискванията на безопасността, да се ползва с уважение в интереса на

запазването на тези ценности и ако този персонал попада в ръцете на противника, трябва да му бъде предоставена възможност да продължи изпълнението на своите функции, ако културните ценности, които му са поверени за опазване, също попадат в ръцете на противника.

Глава пета. ЗА ОТЛИЧИТЕЛНИЯ ЗНАК

Знак за Конвенцията

Член 16

1. Отличителният знак на Конвенцията представлява щит, отдолу заострен, разделен на четири части, от син и бял цвят (щитът се състои от син квадрат, чийто един ъгъл е включен в острието на щита, и от син триъгълник над квадрата; квадратът и триъгълникът се разграничават от двете страни с бели триъгълници).

2. Знакът се употребява еднократно или трикратно във вид на триъгълник (единият знак отдолу) в съответствие с условията, посочени в член 17.

Ползване със знака

Член 17

1. Отличителният знак се прилага трикратно за идентифициране на:

- а) недвижимите културни ценности, намиращи се под специална защита;
- б) транспортите с културни ценности съобразно условията, предвидени в членове 12 и 13;
- в) импровизираните скривалища съобразно условията, предвидени в Правилника за изпълнението.

2. Отличителният знак може да се прилага еднократно за идентифициране само на:

- а) културните ценности, които не се намират под специална защита;
- б) лицата, на които са възложени функциите по контрола съобразно Правилника за изпълнението;
- в) персонала, предназначен за опазване на културните ценности;
- г) удостоверенията за личността, предвидени от Правилника за изпълнението.

3. По време на въоръжения конфликт се забранява употребяването на отличителния знак във всички други случаи, освен в онези, които са посочени в предидущите точки на настоящия член, или употребяването на знак, имащ каквато и да било прилика с отличителния знак на Конвенцията.

4. Отличителният знак не може да бъде поставен върху недвижима културна ценност без едновременното оказване на съответно разрешително, надлежно датирано и подписано от компетентните власти на Висококодоварящата се страна.

Глава шеста. ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА КОНВЕНЦИЯТА

Прилагане на Конвенцията

Член 18

1. Освен постановленията, които трябва да бъдат в сила още в мирно време, настоящата Конвенция ще се прилага в случай на обявена война или всякакъв друг въоръжен конфликт, който може да възникне между две или няколко високодоговарящи се страни, дори ако състоянието на война не е било признато от една или от няколко от тях.

2. Конвенцията също така ще се прилага във всички случаи на окупация на цялата или част от територията на Високодоговарящата се страна, дори ако тази окупация не среща никаква военна съпротива.

3. Ако една от държавите, намиращи се в конфликт, не участва в настоящата конвенция, държавите, които са страни в тази Конвенция, остават все пак свързани в своите взаимоотношения с нейните постановления. Освен това те ще бъдат свързани с Конвенцията по отношение на посочената държава, ако последната е заявила, че приема положенията на Конвенцията и доколкото тя ги прилага.

Конфликти, имащи международен характер

Член 19

1. В случай на въоръжен конфликт, нямащ международен характер и възникващ на територията на една от Високодоговарящите се страни, всяка от страните, участващи в конфликта, е длъжна да прилага поне положенията на настоящата Конвенция, отнасящи се до зачитането на културните ценности.

2. Страните, намиращи се в конфликт, ще приложат всички усилия, за да се приведат в действие чрез специални спогодби всички или част от постановленията на настоящата Конвенция.

3. Организацията на Обединените нации по въпросите за образованието, науката и културата може да предложи услугите си на Страните, намиращи се в конфликт.

4. Прилагането на посочените по-горе положения не ще засяга юридическия статут на Страните, намиращи се в конфликт.

Глава седма.

ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КОНВЕНЦИЯТА

Правилник за изпълнение

Член 20

Редът за прилагането на настоящата Конвенция се определя от Правилник за изпълнението ѝ, който представлява нейна съставна част.

Държави-покровителки

Член 21

Настоящата Конвенция и Правилникът за изпълнението ѝ се прилагат при съдействието на държави-покровителки, на които се възлага опазването на интересите на Страните, намиращи се в конфликт.

Помирителна процедура

Член 22

1. Държавите-покровителки ще окажат своите добри услуги във всички случаи, когато те ще сметнат това за полезно в интересите на защитата на културните ценности, особено ако има разногласие между Страните, намиращи се в конфликт, по отношение на прилагането или тълкуването на положенията в настоящата Конвенция или на Правилника за изпълнението ѝ.

2. С тази цел всяка от държавите-покровителки може по покана на една от Страните и на Генералния директор на Организацията на Обединените нации по въпросите на образованието, науката и културата, или по свое усмотрение да предложи на Страните, намиращи се в конфликт, да се свика съвещание на техни представители и по-специално на представителите на властите, на които е възложена защитата на културните ценности, възможно на неутрална, надлежно избрана територия. Страните, намиращи се в конфликт, са длъжни да осъществят направените им предложения за свикване на съвещание. Държавите-покровителки ще предложат за одобрение на Страните, намиращи се в конфликт, лице, поданик на неутрална държава или предложено от Генералния директор на Организацията на Обединените нации по въпросите на образованието, науката и културата, за да участва като председател на това съвещание.

Помощ на ЮНЕСКО

Член 23

1. Високодоговарящите се страни могат да се обърнат с молба за техническа помощ към Организацията на Обединените нации по въпросите на образованието, науката и културата, за да се организира защитата на културни ценности, или по всякакъв друг въпрос, произлизащ от прилагането на настоящата Конвенция и Правилника за изпълнението ѝ. Организацията предоставя тази помощ в пределите на своята програма и възможности.

2. Организацията има право по собствена инициатива да прави предложения по този въпрос на Високодоговарящите се страни.

Специални спогодби

Член 24

1. Високодоговарящите се страни могат да включват специални спогодби по всички въпроси, които по тяхно мнение трябва да бъдат уредени специално.

2. Не може да бъде сключена никаква специална спогодба, отслабваща защитата, с която се ползват съгласно настоящата Конвенция културните ценности и персоналът, предназначени за защитата им.

Разпространение на Конвенцията

Член 25

Високодоговарящите се страни се задължават възможно по-нашироко да разпространяват в своите страни както в мирно време, така и по време на въоръжен конфликт текста на настоящата Конвенция и на Правилника за изпълнението. Те се задължават по-специално да включат тяхното изучаване в

програмите на военното и ако е възможно, на гражданското обучение, за да бъдат известни принципите на Конвенцията и на Правилника за изпълнението ѝ на цялото население и особено на въоръжените сили и персонала, предназначен за защитата на културните ценности.

Преводи и доклади

Член 26

1. Високодоговарящите се страни ще си съобщят посредством Генералния директор на Организацията на Обединените нации по въпросите на образованието, науката и културата официалните текстове на преводите на настоящата Конвенция и на Протокола за изпълнението ѝ.

2. Освен това, поне един път в четири години, те ще изпращат на Генералния директор доклад, съдържащ сведения относно приетите, подготвени или изучавани от техните администрации мерки за осъществяването на настоящата Конвенция и на Правилника за изпълнението ѝ, които те считат за целесъобразно да съобщят.

Съвещания

Член 27

1. Генералният директор на Организацията на Обединените нации по въпросите на образованието, науката и културата може със съгласието на изпълнителния съвет да свика съвещание на представителите на Високодоговарящите се страни. Той е длъжен да свика такова съвещание, ако за това постъпи молба от не по-малко от една пета част от общия брой на Високодоговарящите се страни.

2. Освен другите функции, които му се предписват в настоящата Конвенция и Правилника за изпълнението, съвещанието има за задача да изучи проблемите, свързани с прилагането на Конвенцията и Правилника за изпълнението ѝ, и във връзка с това да прави своите препоръки.

3. Съвещанието може освен това да преразгледа в съответствие с положенията на член 39, Конвенцията или Правилника за изпълнението ѝ, ако на него е представено болшинството от Високодоговарящите се страни.

Санкции

Член 28

Високодоговарящите се страни се задължават да вземат в рамките на своето углавно законодателство всички мерки, които са необходими, за да бъдат открити и подложени на углавни или дисциплинарни санкции лицата, нарушили или заповядали да се наруши настоящата Конвенция, независимо от тяхното поданство.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Езици

Член 29

1. Настоящата Конвенция е съставена на английски, испански, руски и френски езици: четирите текста имат еднаква сила.

2. Организацията на Обединените нации по въпросите за образованието, науката и културата осигурява превода на Конвенцията на други езици, които са официални езици на нейната Генерална конференция.

Подписване

Член 30

Настоящата Конвенция ще има дата 14 май 1954 година и до 31 декември 1954 година ще бъде открита за подписване от всички държави, поканени на Конференцията, която се проведе в Хага от 21 април до 14 май 1954 година.

Ратифициране

Член 31

1. Настоящата Конвенция подлежи на ратифициране от подписалите я държави съобразно тяхната конституционна процедура.

2. Ратификационните документи ще се депозират на Генералния директор на Организацията на Обединените нации по въпросите на образованието, науката и културата.

Присъединяване

Член 32

От деня на свето влизане в сила настоящата Конвенция ще бъде открита за присъединяване към нея на всички държави, посочени в член 30, които не са подписали Конвенцията, а също така за присъединяване на всяка друга държава, която ще бъде поканена от Изпълнителният съвет на Организацията на Обединените нации по въпросите на образованието, науката и културата, да се присъедини към нея. Присъединяването се извършва чрез депозиране на документа за присъединяването на Главния директор на Организацията на Обединените нации по въпросите на образованието, науката и културата.

1. Настоящата Конвенция влиза в сила три месеца след депозиране на пет ратификационни документа.

2. За в бъдеще тя ще влиза в сила за всяка Договаряща се страна три месеца след датата на депозирането от нея на своя ратификационен документ или документа за присъединяването.

3. В случаите, предвидени в чл. чл. 18 и 19, за Страните, намиращи се в конфликт, които са депозирали документите за ратифицирането или присъединяването преди или след започване на военните действия или окупацията, Конвенцията влиза в сила незабавно. В тези случаи Генералния директор на Организацията на Обединените нации по въпросите на образованието, науката и културата във възможно най-кратък срок ще направи съобщенията, предвидени в член 38.

Влизане в сила

Член 33

1. Настоящата Конвенция ще влезе в сила три месеца след като бъдат депозирани пет ратификационни документа.

2. По-късно тя ще влиза в сила за всяка Високодоговаряща страна три месеца след депозирането на нейния документ за ратификация или присъединение.

3. Положенията, предвидени в членове 18 и 19, ще дадат незабавно действие на ратификациите и на присъединенията, депозирани от Страните в конфликта преди или след започването на враждебните действия или на окупацията. В тези случаи Генералният директор на Организацията на Обединените нации за образование, наука и култура ще направи по най-краткия път съобщенията, предвидени в чл. 38.

Привеждане в действие

Член 34

1. Всяка от държавите, страни в тази Конвенция, от деня на влизането ѝ в сила ще вземе в 6-месечен срок необходимите мерки за привеждане в действие на Конвенцията.

2. За всички държави, които ще депозират ратификационни документи или документи за присъединяване от деня на влизането на Конвенцията в сила, срокът ще бъде също 6-месечен, считано от деня на депозирането на ратификационния документ или документа за присъединяването.

Териториално разпространение на Конвенцията

Член 35

Всяка от Договарящите се страни може в момента на ратифицирането или присъединяването, или във всякакъв следващ момент да заяви чрез нотифициране до Генералния директор на Организацията на Обединените нации по въпросите на образованието, науката и културата, че тази Конвенция ще се разпростира върху цялата съвкупност от територии или върху някои от териториите, които тя представлява в международните отношения. Това уведомление ще влезе в сила три месеца след получаването му.

Съотношение с предишните конвенции

Член 36

1. В отношенията между държавите, които са свързани с Хагски конвенции за законите и обичаите на сухопътната война (IV) и за бомбардиране от морските сили по време на война (IX) от 29 юли 1899 година или от 18 октомври 1907 година и които са страни в настоящата Конвенция, тази последната допълва горепосочената Конвенция (IX) и Правилника, приложен към горепосочената Конвенция (IV), и ще замени знака, описан в член 5 на гореспоменатата Конвенция (IX), със знака, описан в чл. 16 на настоящата Конвенция, за случаите, в които тази Конвенция и Правилникът за изпълнението ѝ предвиждат употреблението на този отличителен знак.

2. В отношенията между държавите, които са свързани с Вашингтонски пакт от 15 април 1935 година за защита на учрежденията, служещи за научни цели и за цели на изкуството, а също така и на историческите паметници (Пакта Ръорих) и които са страни в настоящата Конвенция, тази последната ще попълни Пакта Ръорих и ще замени отличителното знаме, описано в чл. 3 на Пакта, със знака, описан в член 16 на тази Конвенция, за случаите, в които тази Конвенция и Правилникът за изпълнението предвиждат употреблението на този отличителен знак.

Денонсиране

Член 37

1. Всяка от Високодоговарящите се страни ще има право да денонсира настоящата Конвенция от свое име или от името на всяка територия, която тази Страна представлява в международните отношения.

2. За денонсирането трябва да се съобщи в писмена форма на Генералния директор на Организацията на Обединените нации по въпросите на образованието, науката и културата.

3. Денонсирането ще влезе в сила една година след получаването на документа за денонсиране. Ако обаче към момента на изтичането на този срок денонсиращата Страна се окаже участничка във въоръжен конфликт, действието на денонсирането ще се преустанови до края на военните действия и във всеки случай дотогава, докато не се приключат операциите по връщането на културните ценности в страната, където те са били изнесени.

Нотифициране

Член 38

Генералният директор на Организацията на Обединените нации по въпросите на образованието, науката, и културата ще съобщи на държавите посочени в членовете 30 и 32, а също и на Организацията на Обединените нации за предаването на всички документи за ратифицирането на Конвенцията, за присъединяването към нея или за приемането на поправки, споменати съответно в чл. чл. 31, 32 и 39, а също така и за нотифициранятия и денонсиранятия, предвидени съответно в чл. чл. 35, 37 и 39.

Преразглеждане на Конвенцията и на Правилника за изпълнението ѝ

Член 39

1. Всяка от Високодоговарящите се страни може да предложи поправки към настоящата Конвенция и Правилника за изпълнението ѝ. Текстът на всяка предложена поправка се съобщава на Генералния директор на Организацията на Обединените нации по въпросите на образованието, науката и културата, който го изпраща на всяка от Договарящите се страни с молба тази Страна в срок от четири месеца да съобщи:

а) желае ли тя да бъде свикана Конференция, за да разгледа предложената поправка;

б) поддържа ли тя приемането на предложената поправка, без да се свика Конференция;

в) съгласна ли е тя да отклони предложената поправка, без да се свика Конференция.

2. Генералният директор съобщава отговорите, получени съобразно точка 1 на настоящия член, на всички Високодоговарящи се страни.

3. Ако всички Високодоговарящи се страни, съобщили в предвидения срок своето мнение на генералния директор на Организацията на Обединените нации по въпросите на образованието, науката и културата в изпълнение на точка 1 "б" на дадения член, уведомят Генералния директор, че те поддържат приемането на поправката, без да се свика Конференция, то Генералният директор съобщава за нотифицирането на решенията им съобразно член 38. След изтичането на 90 дни от деня на това

нотифициране поправката придобива сила за всички Високодоговарящи се страни.

4. Генералният директор свиква конференция на Високодоговарящите се страни за разглеждане на предложената поправка, ако за свикването ѝ молят повече от една трета от общия брой на Високодоговарящите се страни.

5. Поправките към Конвенцията или към Правилника за изпълнението ѝ, които се разглеждат съобразно процедурата, установена в предидущата точка, влизат в сила само след като те са единогласно одобрени от Високодоговарящите се страни, представени на Конференцията, и след като те са приети от всяка Високодоговаряща се страна.

6. Приемането от Високодоговарящите се страни на поправките към Конвенцията и към Правилника за изпълнението ѝ, одобрени от Конференцията, спомената в точките 4 и 5, се извършва чрез представяне на официален документ на Генералния директор на Организацията на Обединените нации по въпросите за образованието, науката и културата.

7. След влизане в сила на поправките към настоящата Конвенция към Правилника за изпълнението ѝ само поправеният по такъв начин текст на Конвенцията и на Правилника за изпълнението ѝ остава открит за ратифициране или присъединяване.

Регистриране

Член 40

В съответствие с член 102 на Устава на Организацията на Обединените нации настоящата Конвенция ще се регистрира в Секретариата на Обединените нации от Генералния директор на Организацията на Обединените нации по въпросите на образованието, науката и културата.

В удостоверение на което долуподписалите се, надлежно упълномощени, подписаха настоящата Конвенция.

Съставена в Хага на 14 май 1954 година в един екземпляр, който ще се пази в архивите на Организацията на Обединените нации по въпросите на образованието, науката и културата и чиито заверени копия ще се изпратят на всички държави, посочени в членове 30 и 32, а също така и на Организацията на Обединените нации.